

Förtroendet för Finansinspektionen 2010

Johan Martinsson och Sören Holmberg [SOM-rapport nr 2011:15]

Information om den nationella SOM-undersökningen

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför varje höst sedan 1986 en nationell frågeundersökning – Riks-SOM – i syfte att kartlägga den svenska allmänhetens vanor och attityder på temat samhälle, politik och medier (förkortningen SOM står för Samhälle Opinion Medier). Data samlas in via postala enkäter, och varje under-sökning genomförs under i huvudsak samma förutsättningar för att resultaten från de olika åren ska vara jämförbara.

SOM-institutet är ett samarbete mellan tre forskningsenheter vid Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Statsvetenskapliga institutionen samt Centrum för forskning om offentlig sektor (CEFOS). En rad forskningsprojekt medverkar i Riks-SOM-undersökningen – flertalet med förankring i någon av dessa tre institutioner, men även externa projekt deltar regelbundet.

Resultaten från Riks-SOM-undersökningarna redovisas i årliga publikationer där de medverkande forskarna presenterar analyser baserade på de senaste resultaten, med fokus, där det är möjligt, på långsiktiga opinions- och medietrender. Information om Riks-SOM-undersökningen 2010 kommer att publiceras i Vernersdotter, Frida & Nilsson, Åsa (juni 2011) ”Den nationella SOM-undersökningen 2010”, i Holmberg, Sören; Weibull, Lennart & Henrik Oscarsson (red.) *Lycksalighetens ö*. SOM-institutet, Göteborgs universitet, Göteborg.

Undersökningens uppläggning

Riks-SOM-undersökningen har sedan starten 1986 genomförts i form av en postenkät riktad till ett systematiskt sannolikhetsurval av Sveriges befolkning. Från och med 2009 års undersökning är åldersintervallet 16–85 år.¹ Utländska medborgare har ingått i urvalet sedan 1992 (se tabell 1).

Omfattningen av undersökningen har ökat efterhand både vad gäller antalet frågor och antalet svarspersoner. Från och med 2009 utgör Riks-SOM-undersökningen i själva verket tre parallella riksrepresentativa delundersökningar, vilka baseras på ett urval om vardera 3 000 personer, dvs. totalt 9 000 personer. Datainsamlingen för de tre formulären genomförs under identiska förutsättningar. I Riks-1 är frågornas tonvikt på politik och samhälle; Riks-2 har tonvikt på frågor om medier och kultur; Riks-3 på livsstil och hälsa. Ungefär en femtedel av frågorna är gemensamma för samtliga tre formulär.

Frågan om förtroendet för Finansinspektionen ingick i Riks-2-formuläret.

Fältarbetet för Riks-SOM följer i huvudsak samma upplägg år från år. Huvuddelen av datainsamlingsarbetet genomförs under hösten. Enkäten skickas ut i slutet av september månad. Under resterande del av fältperioden genomförs successivt en serie påminnelseinsatser postalt och per telefon. Fältarbetet avslutas senast under januari/februari månad. Redan vid novembers utgång har i allmänhet drygt 90 procent av dem som slutligen kommer att medverka skickat tillbaka sin enkät.

¹ I Riks-SOM 2000–2008 var åldersintervallet 15–85 år; 1992–1999 15–80 år; 1986–1991: 15–75 år.

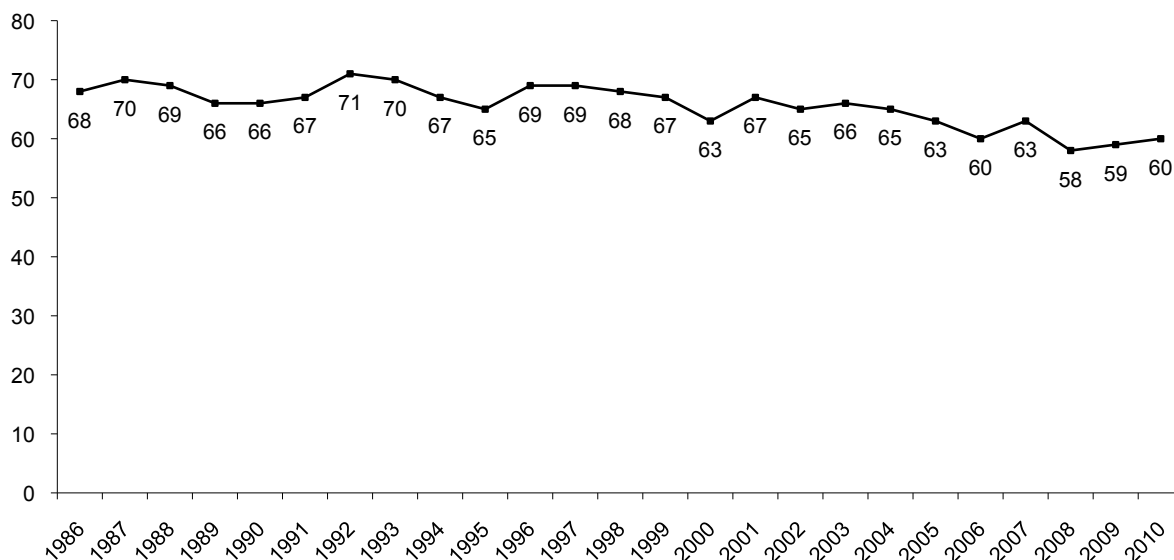
Riks-SOM-undersökningarnas upplägg, 1986–2010

År	Urvalsmetod	Antal formulär	Total urvalsstorlek	Medborgarskap	Åldrar
1986	Systematiskt sannolikhetsurval	1	2 500	Både sv. & utl.	15–75 år
1987–1998	"	"	"	Endast sv.	"
1989	"	"	"	Både sv. & utl.	"
1990–1991	"	"	"	Endast sv.	"
1992–1995	"	"	2 800	Både sv. & utl.	15–80 år
1996	"	"	2 841	"	"
1997	"	"	2 800	"	"
1998	"	2	5 600	"	16–80 år
1999	"	"	"	"	15–80 år
2000–2005	"	"	6 000	"	15–85 år
2006	"	"	6 050	"	"
2007	"	"	6 000	"	"
2008	"	"	6 000	"	"
2009	"	3	9 000	"	16–85 år
2010	Systematiskt sannolikhetsurval	3	9 000	"	16–85 år

Svarsfrekvens och bortfall

SOM-undersökningarna har sedan starten 1986 haft en relativt hög svarsfrekvens. För samhällsvetenskapliga postenkäter har svarsfrekvensen tidigare brukat ligga på mellan 60 och 70 procent, men det har under senare år blivit svårare att nå dessa nivåer. Figur ett illustrerar förändringen i svarsmönster för Riks-SOM-undersökningen år 1986–2010.

Svarsfrekvens i Riks-SOM-undersökningen, 1986–2010 (procent av nettourvalet)

Svarsfrekvensen (netto) för den senaste SOM-undersökningen 2010 är 60 procent; 60 procent för Riks-1, 60 procent för Riks-2, och 61 procent för Riks-3 (se tabell 2).

Svarande och bortfall i Riks-SOM-undersökningen 2010

	Riks-1	Riks-2	Riks-3	Totalt
Ursprungligt urval (brutto)	3 000	3 000	3 000	9 000
Bortdefinierade (naturligt bortfall)	238	242	227	707
Nettourval	2763	2764	2775	8302
Antal svarsvägrare/ej anträffade	1111	1111	1073	3295
Antal svarande	1652	1653	1702	5007
Svarsfrekvens (netto)	60%	60%	61%	60%

Kommentar: Med naturligt bortfall avses adress okänd, avflyttad; sjuk, institutionell vård; bortrest under fältperioden, studier/militärtjänstgöring på annan ort; ej svensktalande, ej kommunicerbar; bosatt/studerar/arbetar utomlands; förståndshandikappad; avliden.

De jämförelser som gjorts mellan svarspersonernas socioekonomiska sammansättning och befolkningens visar att Riks-SOM-undersökningens respondenter sammantaget speglar Sveriges befolkning mycket väl.

Tabell 1 Förtroende för Finansinspektionen 2010 (procent)

	Mycket stort förtroende	Ganska stort förtroende	Varken stort eller litet förtroende	Ganska litet förtroende	Mycket litet förtroende	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svarande	Förtroende-balans	Stort förtroende
Samtliga som besvarat frågan	8	29	37	6	2	18	100	1 585	+29	37
Samtliga med en uppfattning ¹	10	36	45	7	2	-	100	1 301	+37	46

Kommentar: : Frågan lyder 'Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande samhällsinstitutioner och grupper sköter sitt arbete?', följt av 21 institutioner/grupper. 'Finansinspektionen' inkluderas i en följdfråga som lyder 'Ange också hur stort förtroende du har för följande samhällsinstitutioner och grupper', där 'Finansinspektionen' ingår som en av fyra institutioner. Svartalternativen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende'; 'mycket litet förtroende' samt 'ingen uppfattning'. Procentandelarna baseras på de som besvarat frågan. Förtroendebalansen avser andelen som svarat 'mycket stort' eller 'ganska stort förtroende' minus andelen som svarat 'mycket litet' eller 'ganska litet förtroende'.

¹ De som angivit att de saknar uppfattning är exkluderade ur analysen.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010.

Tabell 2 Förtroende för samhällsinstitutioner och grupper 2010 (procent; balansmått)

	Mycket stort förtroende	Ganska stort förtroende	Varken stort eller litet förtroende	Ganska litet förtroende	Mycket litet förtroende	Summa procent	Antal svarande	Förtroende-balans	Stort förtroende
Sjukvården	15	53	21	9	2	100	4 822	+57	68
Polisen	10	52	27	8	3	100	4 830	+51	62
Riksbanken	12	44	37	5	2	100	4 735	+49	56
Universitet / högskolor	8	47	39	4	2	100	4 725	+49	55
Radio och tv	6	47	38	7	2	100	4 783	+44	53
Domstolarna	11	41	35	9	4	100	4 754	+39	52
Finansinspektionen¹	10	36	45	7	2	100	1 301	+37	46
Regeringen	12	40	30	12	6	100	4 821	+34	52
Grundskolan	6	39	39	13	3	100	4 736	+29	45
Riksdagen	6	38	41	10	5	100	4 776	+29	44
Förenta Nationerna (FN)	8	33	41	12	6	100	4 743	+23	41
Kungahuset	13	28	37	11	11	100	4 766	+19	41
Bankerna	6	32	37	19	6	100	4 803	+13	38
Kommunstyrelserna	2	24	50	18	6	100	4 739	+2	26
Storföretagen	2	24	50	18	6	100	4 721	+2	25
Svenska kyrkan	5	24	43	16	12	100	4 768	+1	29
De politiska partierna	2	24	49	18	7	100	4 749	+1	26
Dagspressen	2	25	45	21	7	100	4 745	-1	27
Försvaret	5	20	47	19	9	100	4 754	-3	25
EU-kommissionen	2	19	49	19	11	100	4 736	-9	21
Europaparlament	2	17	50	19	12	100	4 734	-12	19
De fackliga organisationerna	3	18	40	26	13	100	4 739	-18	21

Kommentar: ¹Svarsalternativen för samtliga 21 institutioner förutom Finansinspektionen är 'mycket stort förtroende'; 'ganska stort förtroende'; 'varken stort eller litet förtroende'; 'ganska litet förtroende' samt 'mycket litet förtroende'. I frågan om Finansinspektionen ingår därutöver 'ingen uppfattning', här emellertid exkluderade ur procentbasen för jämförelsens skull. Rangordningen i tabellen följer förtroendebalansen. Se i övrigt kommentar till tabell 1.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010.

Tabell 3 Förtroende för Finansinspektionen efter demografiska förhållanden 2010 (procent; balansmätt)

		Mycket stort	Ganska stort	Varken stort eller litet	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svarande	Förtroende-balans	Stort förtroende
	Samtliga	8	29	37	6	2	18	100	1 585	+ 29	37
<i>Kön</i>	Kvinna	7	25	40	4	2	22	100	819	+ 26	32
	Man	9	34	34	7	3	13	100	766	+ 33	43
<i>Ålder</i>	16–29 år	5	18	40	6	3	28	100	262	+ 14	23
	30–49 år	9	31	39	4	2	15	100	473	+ 34	40
	50–64 år	8	34	35	7	2	14	100	441	+ 33	42
	65–85 år	8	30	35	6	1	20	100	409	+ 31	38
<i>Medborgarskap</i>	Svenskt	7	30	38	5	2	18	100	1 453	+ 30	37
	Svenskt & annat land ¹	8	16	44	8	8	16	100	37	+ 8	24
	Annat land ¹	8	31	27	10	2	22	100	51	+ 27	39
<i>Boende-område</i>	Ren landsbygd	3	28	44	8	3	14	100	239	+ 20	31
	Mindre tätort	7	30	37	5	2	19	100	363	+ 30	37
	Stad/större tätort	8	30	37	5	2	18	100	690	+ 31	38
	Sthlm/Gbg/Malmö	12	30	32	6	2	18	100	250	+ 34	42

Kommentar: ¹Observera det begränsade antalet svarspersoner.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010.

Tabell 4 Förtroende för Finansinspektionen efter socioekonomiska förhållanden 2010 (procent; balansmätt)

		Mycket stort	Ganska stort	Varken stort eller litet	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svarande	Förtroende-balans	Stort förtroende
	Samtliga	8	29	37	6	2	18	100	1 585	+ 29	37
<i>Utbildning</i>	Låg	6	24	36	7	2	25	100	346	+ 21	30
	Medellåg	6	27	42	5	1	19	100	539	+ 27	33
	Medelhög	8	34	35	4	4	15	100	290	+ 34	42
	Hög	12	35	33	5	2	13	100	387	+ 40	47
<i>Beskrivning av det egna hemmet</i>	Arbetsarbete	5	24	41	7	2	21	100	664	+ 20	29
	Jordbrukarbete ¹	4	28	42	9	0	17	100	54	+ 23	32
	Tjänstemannarbete	8	35	34	5	2	16	100	527	+ 36	43
	Högre tjänstemannarbete	16	42	26	2	2	12	100	124	+ 54	58
	Företagsarbete	13	29	42	4	5	7	100	109	+ 33	42
<i>Företagsledande position</i>	Företagsledande tjänsteman ¹	12	38	40	3	2	5	100	60	+ 45	50
	Företagare med anställda ¹	11	27	39	11	3	9	100	80	+ 24	38

Kommentar: ¹Observera det begränsade antalet svarspersoner.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010.

Tabell 5 Förtroende för Finansinspektionen efter förtroende 2010 (procent; balansmått)

		Mycket stort	Ganska stort	Varken stort eller litet	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svarande	Förtroende-balans	Stort förtroende
	Samtliga	8	29	37	6	2	18	100	1 585	+ 29	37
<i>Förtroende för riksdagen</i>	Mycket stort	32	37	12	3	2	14	100	118	+ 64	69
	Ganska stort	10	40	33	3	0	14	100	598	+ 47	50
	Ganska litet	3	24	46	6	3	18	100	607	+ 18	27
	Mycket litet	3	16	40	12	4	25	100	150	+ 3	19
<i>Förtroende för bankerna</i>	Mycket stort ¹	21	30	25	4	1	19	100	84	+ 46	51
	Ganska stort	12	35	34	2	1	16	100	439	+ 44	47
	Varken stort eller litet	5	27	45	4	2	17	100	608	+ 26	32
	Ganska litet	6	32	32	11	2	17	100	326	+ 25	38
	Mycket litet	5	17	33	13	11	21	100	103	-2	22
<i>Tillit till andra människor</i>	Hög (8–10)	11	35	34	4	1	15	100	635	+ 41	46
	Mellan (5–7)	6	26	40	6	2	20	100	649	+ 24	32
	Låg (0–4)	5	24	38	9	4	20	100	252	+ 16	29

Kommentar: ¹Observera det begränsade antalet svarspersoner.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010.

Tabell 6 Förtroende för Finansinspektionen efter politisk orientering 2010 (procent; balansmått)

		Mycket stort	Ganska stort	Varken stort eller litet	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svarande	Förtroende-balans	Stort förtroende
	Samtliga	8	29	37	6	2	18	100	1 585	+ 29	37
<i>Politiskt intresse</i>	Mycket intresserad	17	34	30	6	3	10	100	206	+ 42	51
	Ganska intresserad	8	34	36	5	3	14	100	704	+ 34	42
	Inte särskilt intresserad	5	25	41	6	1	22	100	571	+ 23	30
	Inte alls intresserad ¹	2	9	39	6	4	40	100	97	+ 1	11
<i>Nöjd med demokratin i Sverige</i>	Mycket nöjd	19	40	22	6	1	12	100	290	+ 52	59
	Ganska nöjd	7	30	41	4	1	17	100	986	+ 32	37
	Inte särskilt nöjd	2	21	43	7	4	23	100	223	+ 12	23
	Inte alls nöjd	0	5	31	16	13	35	100	61	-24	5
<i>Förtroende för bankerna</i>	Mycket stort ¹	21	30	25	4	1	19	100	84	+ 46	51
	Ganska stort	12	35	34	2	1	16	100	439	+ 44	47
	Varken stort eller litet	5	27	45	4	2	17	100	608	+ 26	32
	Ganska litet	6	32	32	11	2	17	100	326	+ 25	38
	Mycket litet	5	17	33	13	11	21	100	103	-2	22
<i>Ideologisk orientering²</i>	Klart till vänster	5	21	39	7	5	23	100	170	+ 14	26
	Något till vänster	8	29	37	6	2	18	100	339	+ 29	37
	Varken till vä eller hö	4	20	46	6	1	23	100	373	+ 17	24
	Något till höger	12	37	32	4	1	14	100	447	+ 44	49
	Klart till höger	10	38	32	5	2	13	100	231	+ 41	48
<i>Partisynpati</i>	V ¹	6	32	33	9	5	15	100	66	+ 24	38
	S	6	25	42	6	2	19	100	422	+ 23	31
	MP	9	27	35	7	2	20	100	161	+ 27	36
	C ¹	8	26	43	4	1	18	100	74	+ 29	34
	FP	13	31	35	4	0	17	100	132	+ 40	44
	KD ¹	7	27	37	7	2	20	100	56	+ 25	34
	M	9	38	33	3	2	15	100	485	+ 42	47
	SD ¹	4	21	40	12	7	16	100	57	+ 6	25

Kommentar: ¹Observera det begränsade antalet svarspersoner. ²Bygger på en självplacering på en femgradig skala enligt tabellens redovisning.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010.

Tabell 7 Förtroende för Finansinspektionen efter ekonomiska förhållanden, intresse för ekonomiska frågor och ekonomiska bedömningar 2010 (procent; balansmätt)

		Mycket stort	Ganska stort	Varken stort eller litet	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svarande	Förtroende-balans	Stort förtroende
	Samtliga	8	29	37	6	2	18	100	1 585	+ 29	37
<i>Bostadsinnehav</i>	Äger bostaden	8	31	38	5	2	16	100	1 105	+ 32	39
	Hyr bostaden	7	25	37	6	3	22	100	418	+ 23	32
<i>Handlat med aktier under de senaste 12 månaderna</i>	Ngn gång i månaden	13	36	34	6	2	9	100	67	+ 41	49
	Ngn gång sen 12 mån	12	38	32	4	3	11	100	253	+ 43	50
	Ingen gång	7	27	38	6	2	20	100	1 207	+ 26	34
<i>Bedömning av hur den sv. ekonomin förändrats under de senaste 12 mån</i>	Förbättrats	12	39	32	4	1	12	100	512	+ 46	51
	Ungefär densamma	6	24	41	5	3	21	100	684	+ 22	30
	Försämrats	6	26	38	7	3	20	100	255	+ 22	32
<i>Bedömning av hur den sv. ekonomin kommer att förändras närmaste 12 mån</i>	Förbättras	12	36	33	5	2	12	100	478	+ 41	48
	Ungefär densamma	7	28	39	5	1	20	100	800	+ 29	35
	Försämras	4	21	38	7	8	22	100	162	+ 10	25

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010.

Tabell 8 Förtroende för Finansinspektionen efter nyhetsexponering via medier 2010 (procent; balansmått)

		Mycket stort	Ganska stort	Varken stort eller litet	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svarande	Förtroende-balans	Stort förtroende
	Samtliga	8	29	37	6	2	18	100	1 585	+ 29	37
<i>Tittande på</i>	Dagligen	10	35	34	5	2	14	100	607	+ 38	45
<i>Aktuellt/Rapport</i>	5–6 ggr/v	10	26	40	8	1	15	100	232	+ 27	36
	3–4 ggr/v	7	25	36	5	3	24	100	243	+ 24	32
	1–2 ggr/v	6	36	37	6	1	14	100	217	+ 35	42
	Mer sällan	2	22	46	4	3	23	100	180	+ 17	24
	Aldrig/ej svar	9	14	34	5	6	32	100	90	+ 12	23
<i>Tittande på Nyheterna i TV4</i>	Dagligen	7	30	38	6	2	17	100	286	+ 29	37
	5–6 ggr/v	7	28	36	7	4	18	100	192	+ 24	35
	3–4 ggr/v	8	29	40	5	2	16	100	322	+ 30	37
	1–2 ggr/v	10	30	34	6	1	19	100	353	+ 33	40
	Mer sällan	8	29	39	5	2	17	100	271	+ 30	37
	Aldrig/ej svar	5	30	34	4	5	22	100	148	+ 26	35
<i>Lyssnande på Eko-nyheterna i riksradien</i>	Dagligen	13	34	32	6	2	13	100	311	+ 39	47
	5–6 ggr/v	9	43	30	4	3	11	100	99	+ 45	52
	3–4 ggr/v	6	32	42	7	2	11	100	161	+ 29	38
	1–2 ggr/v	8	30	41	5	3	13	100	151	+ 30	38
	Mer sällan	7	29	36	6	2	20	100	343	+ 28	36
	Aldrig/ej svar	6	23	39	5	3	24	100	506	+ 21	29
<i>Morgon-tidningsläsning¹</i>	6–7 dgr/v	9	30	35	2	4	20	100	177	+ 33	39
	4–5 dgr/v	7	29	39	6	2	17	100	190	+ 28	36
	1–3 dgr/v	8	34	36	5	1	16	100	841	+ 36	42
	Ej regelb./ej svar	7	19	41	9	3	21	100	377	+ 14	26
<i>Kvälls-tidningsläsning¹</i>	6–7 dgr/v	6	28	38	10	2	16	100	110	+ 22	34
	3–5 dgr/v	5	33	37	8	3	14	100	126	+ 27	38
	1–2 dgr/v	9	28	39	5	2	17	100	336	+ 30	37
	Mer sällan	8	32	37	5	2	16	100	590	+ 33	40
	Aldrig/ej svar	9	26	36	5	2	22	100	423	+ 28	35

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010. ¹ Baseras på en fråga som enbart gäller läsning av papperstidningar.

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför årligen nationella och lokala frågeundersökningar och anordnar seminarier på temat Samhälle, Opinion och Medier.

SOM-institutet | Seminariegatan 1B | Box 710, 405 30 Göteborg
031 786 3300 | info@som.gu.se | www.som.gu.se

